

Ю. Л. Радченко

Інститут педагогічної освіти і
освіти дорослих НАПН України

ІННОВАЦІЙНІСТЬ ВІТЧИЗНЯНОЇ ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

У статті розглянуто сутність інноваційної діяльності та означено необхідність формування готовності майбутніх учителів до її здійснення. У цьому контексті актуалізується потреба наповнення компонентів педагогічного процесу нововведеннями, що мають інноваційний характер і спрямовані на підвищення ефективності здійснення освітнього процесу. Встановлено інноваційність вітчизняних історико-педагогічних ідей професійної підготовки вчителя в сучасних умовах модернізації вітчизняної освітньо-виховної системи. З'ясовано, що формування педагогічної майстерності майбутнього вчителя в педагогічних закладах освіти Катеринославщини XIX – початку XX ст. здійснювалося на концептуально новій основі.

Ключові слова: інноваційність, інноваційна діяльність, готовність до інноваційної діяльності, історико-педагогічна спадщина, майбутній учитель, педагогічна взаємодія, педагогічна майстерність, професійна педагогічна підготовка.

Постановка проблеми. Підвищення вимог соціального замовлення до кваліфікації випускника вищої педагогічної школи й потреби самого випускника, який виходить на конкурентний ринок праці, зумовлюють необхідність упровадження змісту та технологій навчання, зорієнтованих на формування педагогічної майстерності й готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності. Інноваційна діяльність розглядається вченими як комплекс заходів для забезпечення інноваційного процесу, що покликаний змінити компоненти педагогічного процесу: цілі, зміст освіти, форми, методи, технології, засоби навчання, системи управління тощо [5, 47], тобто «оновити» їх. Проте не будь-яке нововведення має інноваційний характер, а лише те, що спрямоване на підвищення ефективності здійснення освітнього процесу. Тому встановлення інноваційності вітчизняних історико-педагогічних ідей професійної підготовки вчителя, які сприятимуть формуванню педагогічної майстерності, а відтак готовності до інноваційної діяльності, є актуальною проблемою педагогічної науки.

Аналіз актуальних досліджень. Теоретико-методологічні засади розвитку педагогічної майстерності як складової педагогічної дії репрезентовані у працях таких учених: В. Андрущенко, Є. Барбіної, І. Зязюна, А. Кузьмінського, О. Лавріненка, М. Лазарєва, О. Отич, О. Семенов, Н. Тарасевич та ін. Окремі аспекти підготовки вчителя до інноваційної

діяльності висвітлено в дослідженнях І. Беха, І. Дичківської, О. Дубасенюк, Е. Дніпрова, В. Сластьоніна, О. Хуторського та ін. Проте, проблема інноваційного наповнення компонентів педагогічного процесу, що уможливить ефективність підготовки майбутніх учителів, залишається недостатньо дослідженою.

Мета статті – встановити інноваційність вітчизняних історико-педагогічних ідей професійної підготовки вчителя в сучасних умовах модернізації вітчизняної освітньо-виховної системи.

Виклад основного матеріалу. Проведене дослідження свідчить, що столітній досвід середніх закладів освіти Катеринославщини визначив орієнтир переходу цих закладів від класичного типу до вузькоспеціалізованого, зумовлений потребою у професійній підготовці вчителів краю, що спонукало до поступового відкриття вчительських шкіл, семінарій, курсів, педагогічного університету й формування фахової майстерності майбутніх освітян, здатності здійснювати педагогічну взаємодію. Національна вища педагогічна школа може забезпечити більш якісну професійну підготовку вчителів до інноваційної діяльності, спираючись на науково-педагогічні, методично-практичні надбання закладів освіти Катеринославщини ХІХ – початку ХХ ст.

На початку ХІХ ст. діячі освіти Катеринославщини вважали за доцільне у стінах навчального закладу надавати кожному зі студентів можливість займатися своїми вполюваннями: вчитися співати, грати на музичних інструментах, малювати, танцювати або брати участь у театралізованих виставах тощо. Усі студенти могли спробувати себе в кожному з означених видів діяльності й обрати для себе те заняття, до якого мають хист і розвивати його протягом усього курсу навчання. Сформовані вміння, навички та здібності студенти щоразу презентували на вечорах у своєму закладі, на громадських заходах, що сприяло розвитку впевненості в собі, акторських здібностей і комунікативних умінь [3].

Скорочення студентських клубів і об'єднань, відсутність улюблених занять у стінах сучасних вищих педагогічних закладів України, не обов'язковість участі в суспільно-масовій роботі під час навчання, на нашу думку, гальмує розвиток особистості майбутнього вчителя, яка має бути зразковою для всіх оточуючих, широко обізнаною і професійно підготовленою, адже формування педагога-майстра в цьому випадку має відображати суб'єктивний фактор професійної підготовки, тобто забезпечувати індивідуальні потреби для розвитку студента педагогічних ВНЗ.

Запрошення студентів на зустрічі-вечори з видатними педагогами, ученими, учителями-новаторами, акторами й попечителями, які директори закладів освіти Катеринославщини організовували в позаурочний час у себе вдома, давало можливість студентам долучитися до практичного вирішення питань навчання, виховання й методики викладання предметів, висловити власну точку зору, ознайомитися з новими досягненнями психолого-педагогічної науки, отримати відповіді на свої запитання.

Звичайно, що в умовах сьогодення викладачеві неможливо організувати такі зустрічі в себе вдома, але у вищі педагогічні заклади України доцільно запрошувати відомих діячів різних галузей не лише на масові заходи для студентів, а й включати до програми з психолого-педагогічного циклу семінари, майстер-класи заслужених діячів освіти, культури й мистецтва. Такі зустрічі-заняття залишать не лише приємні враження в майбутніх учителів, а й допомагатимуть ефективно розвивати в них педагогічну майстерність.

На нашу думку, цікавою й корисною складовою професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя в педагогічних закладах освіти Катеринославщини в кінці XIX ст. було проведення екскурсій. Почесний попечитель навчальних закладів м. Маріуполь Д. Хараджаєв, вивчаючи європейський досвід включення до навчального плану екскурсій та методики їх проведення, зазначав: «В обов'язки викладача входить не тільки проведення класних занять зі студентами, а й організація екскурсій для огляду визначних історичних пам'яток, місцевостей, які стосуються історії краю в географічному відношенні, витворів давнього й нового мистецтва. Окрім точних знань про природу загалом, майбутній учитель повинен знати ще й клімат, флору і фауну тієї місцевості, де він житиме та працюватиме, історичні події, що колись відбувались у цій місцевості, вміти проводити екскурсії самостійно» [4, 1]. На екскурсії в навчальному плані було виділено дев'ять днів протягом весняного й літнього періодів. Їх проводили ті викладачі, які займалися дослідженням питань відповідно до тем екскурсій. Перед початком проведення заходу студентам повідомляли певні загальні факти історії місця чи пам'ятки, до яких вони збиралися йти, і ставилися завдання: вести щоденники, конспекти й нотатки. По завершенню кожної екскурсії, уже маючи історичні відомості, студент, майбутній учитель, мав скласти власний план-конспект екскурсії з розрахунком на аудиторію початкової школи. Детальну методику організації і проведення екскурсій в одному з повітових міст Катеринославщини в кінці XIX ст. ми знаходимо у звіті про навчальні екскурсії Маріупольської Олександрівської гімназії [4]. Подібні екскурсії переносили студентів у світ історії рідного краю та виховували в них любов до Батьківщини, повагу до пращурів.

У губернському місті Катеринославщини, крім екскурсій історичного характеру, організовували екскурсії Дніпровськими порогами, на місця будівництва мостів, до місцевих заводів, фабрик, електростанції, залізничного вокзалу, щоб наблизити студентів до реалій сучасного їм життя та щоб вони побачили, як здійснюється процес виробництва, й усвідомили важливість покладеної на них місії – підготувати майбутніх майстрів-виробничників [3, 47–48].

На жаль, сьогодні у вищих педагогічних закладах рідко організовують екскурсії для студентів, а ще рідше – навчають методиці їх проведення. Організація і проведення екскурсій на Катеринославщині в кінці XIX ст. стали необхідною умовою професійної підготовки вчителя. Досвід технологій використання екскурсійного методу цього регіону досліджуваного періоду варто використовувати в національній вищій педагогічній школі, упроваджуючи його в навчально-виховний процес.

Розглядаючи зміст практичної підготовки педагогічних кадрів Катеринославщини XIX – початку XX ст., зазначимо, що він був насичений різноманітними видами практики: педагогічна (у зразковій школі); сільськогосподарська (практичне ознайомлення з живою природою в лісі, господарствах, біля річок, на присадибних ділянках); індустріально-виробнича (використання засобів праці господарського і промислового виробництва); суспільна (відвідування місцевих бібліотек, сімейно-педагогічного гуртка, науково-освітніх лекцій для населення); духовно-просвітницька (відвідування Божественних літургій, роз'яснення Євангелія); театральна (виступи у студентському гімназійному та пересувному театрі); екскурсійна (відвідування і проведення екскурсій); студійна (заняття в художніх гуртках, музичних колективах).

Олександрівська міська жіноча гімназія направляла своїх студентів, майбутніх учителів, на педагогічну практику в місцеву недільну школу для ознайомлення з методами початкового навчання. Програма цієї практики передбачала виконання ученицями певних завдань, зокрема, підготувати власні детальні фрагменти уроку, проведеного вчителем недільної школи. Головним завданням практики було організувати з учнями дозвілля під час перерви та дитячі вечори. Організація і проведення дитячих вечорів студентами-практикантами в Олександрівській міській жіночій гімназії були однією з форм заліку з педагогічної практики. Практична підготовка в гімназії, метою якої було пробне викладання різних дисциплін, відбувалася на восьмому році навчання в початкових класах цієї ж гімназії, а пізніше – у підготовчій школі.

Сьогодні зміст і організація педагогічної практики у вищій школі обмежується лише загальноосвітньою школою і на II – III курсах не вимагає активної участі студента в навчально-виховному процесі. Студент за таких умов залишається пасивним спостерігачем аж до випускного курсу, і в нього не формуються вміння та навички здійснення професійної педагогічної діяльності. Більшість вітчизняних ВНЗ педагогічного профілю зовсім відмовилися від такої складової практичної підготовки, як пропедевтична. Цей вид педагогічної практики необхідно впроваджувати з першого курсу навчання, оскільки від неї залежить успішність проведення передвипускної та випускної її складових.

Ми вважаємо, що педагогічна практика в сучасних вищих педагогічних закладах освіти має включати різні її види й починатися з першого року навчання у ВНЗ, бути неперервною, дотримуватися принципу єдності теорії і практики, до якого прагнули педагоги Катеринославщини XIX – початку XX ст.

Ретроспективний аналіз використання наочних посібників педагогами Катеринославщини дав змогу встановити, що в кінці XIX – на початку XX ст. у губернії використовувалася нова наочна технологія – електричний і ацетиленовий ліхтар. «Чарівний ліхтар» використовувався для проведення культурно-просвітницьких народних читань для населення, за допомогою якого на великий екран проектувалося зображення певної серії картинок з різної тематики. Земство дійшло висновку, що майбутні вчителі мають володіти новими інформаційними технологіями для просвіти населення, відтак ліхтар почали широко використовувати по всій губернії, що значно покращило викладання таких дисциплін, як географія, історія, природознавство.

Сьогодні науково-технічний прогрес, що розпочався в кінці XIX ст., дає змогу застосовувати різноманітні інформаційні технології у професійній підготовці вчителів. Вимогою часу стало, щоб кожен сучасний учитель був обізнаний з інноваційними технологіями й широко користувався ними в педагогічній діяльності.

На початку XX ст. діячі освіти і просвіти Катеринославщини дійшли висновку, що нові запити тогочасного суспільства потребували більш кваліфікованих педагогічних кадрів. Вимога до вчителів кожні п'ять років подавати до університетської ради дослідження зі свого предмету (монографії, посібники, підручники або критичні оцінки творів), що була висунута В. Далем, уже не могла в повній мірі забезпечити вдосконалення їхньої педагогічної майстерності. М. Корф вирішив проблему підвищення

професійного рівня вчителів народних початкових шкіл за допомогою педагогічних з'їздів, які проводив в Олександрівському повіті. Вчений перевіряв знання вчителів, роз'яснював теоретичні основи навчання, давав для них зразкові уроки у школі, складав розгорнуті програми з кожного предмету. Інновацією пошуку нових форм підвищення кваліфікації педагогічних кадрів краю, поряд із суто практичними курсами для невеликої кількості слухачів стало проведення курсів із загальнопедагогічною програмою для 100–500 учителів з усієї губернії, метою яких було доповнити ті знання, які отримали слухачі курсів на лекційних заняттях, ознайомити з вітчизняними розробками основ методики викладання в початковій школі, проводячи уроки на базі зразкової школи та ігри на дитячому майданчику, новою психолого-педагогічною літературою, наочними посібниками на офіційних виставках, з особливостями регіону на екскурсіях.

Іншою формою підвищення кваліфікації педагогічних кадрів Катеринославщини в XIX ст. було відрядження Міністерством народної освіти викладачів педагогічних закладів освіти на стажування до інших губерній Російської імперії, де вони мали змогу прослуховувати лекції з методики відомих науковців, відвідувати і проводити заняття в зразкових школах, вивчати нові наочні посібники тощо.

Досвід проведення курсів, з'їздів, екскурсій для вчителів, їхнє стажування в інших закладах освіти України чи закордону, запрошення на роботу кваліфікованих педагогів з інших губерній з метою вдосконалення педагогічної майстерності викладачів Катеринославщини стали поштовхом для впровадження системи післядипломної освіти, курсів підвищення кваліфікації та центрів саморозвитку вчителя. Формування педагогічної майстерності майбутніх освітян розпочинається у вищих педагогічних школах, де закладаються основи, а формування вчителя-майстра в більшій мірі відбувається в системі післядипломної педагогічної освіти, де вчитель розкриває всі свої здібності шляхом удосконалення власного педагогічного досвіду. Таким чином, актуальною та доцільною постає необхідність перетворення існуючої системи формування педагогічної майстерності в системі післядипломної освіти й системи підвищення кваліфікації вчителя на більш високий рівень створення механізму розвитку стійкого цілісного образу педагога, який забезпечить оптимальні умови для навчання та виховання учнів.

Сьогодні в усіх містах України при ЗОШ I-III ступенів, гімназіях, ліцеях, ВНЗ активно відкриваються центри професійного саморозвитку педагогічної майстерності вчителя. Скеровує цю роботу Академія педагогічної майстерності при Інституті педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

під керівництвом доктора філософських наук, професора І. Зязюна. О. Боровік зазначає, що реалізація програми Академії педагогічної майстерності спрямовує професійний саморозвиток учителя в напрямках організації педагогічної взаємодії на засадах гуманності; аналізу педагогічної ситуації на засадах професійної педагогічної взаємодії; удосконалення техніки управління своїм психічним станом та прийомами налагодження контакту; усвідомлення необхідності об'єктивного самоаналізу, самоконтролю, самовиховання, постійної праці над своєю професійною майстерністю; орієнтації у критеріях, за якими розкривається рівень педагогічної майстерності вчителя [24, 1].

Розвиваючи педагогічну майстерність майбутніх учителів, у процесі професійної підготовки на заняттях психолого-педагогічного циклу в педагогічних закладах освіти Катеринославщини досліджуваного історичного періоду використовувалися різноманітні вправи та ігри. Наприклад, під час гри «Художнє око» студентам пропонувалося зробити аналіз психофізичних індивідуальних відмінностей одного зі своїх однокласників або вихованця підготовчого класу, де гімназисти вже викладали пробні заняття, визначити його темперамент та пояснити особливості індивідуального підходу вчителя до такого учня, пояснити, що саме можна передбачити в лінії його поведінки, пояснити почуття учня на конкретних прикладах. Відповіді студентів указували на рівень сформованості в них здібності відчувати й розуміти почуття інших та ідентифікувати себе з ними. Комунікативні здібності майбутніх учителів-майстрів розвивали, наприклад, під час гри «Наукова дискусія»: студентів ділили на дві команди, давали їм певне твердження-судження, яке одна команда мала обґрунтувати й довести його істинність, а інша – заперечити це доведення. Головним у цій грі були стосунки обох груп – студенти мали дотримуватись означених засад і правил ведення наукової дискусії. Також пропонувалося інсценізувати педагогічні ситуації з роздратованими батьками або спілкування з педагогічно занедбаною дитиною, звернутися до них із проханням, запитанням, пропозицією, побажанням, вимогою, проявити здивування, хвилювання, обурення, іронію в педагогічно доцільній формі, увійшовши до уявного класу, звернути до себе увагу засобами міміки, рухів, жестів тощо.

Сучасні педагоги, науковці-практики також систематично застосовують у своїй діяльності різноманітні ігри та нові методи професійної підготовки вчителів. Наприклад, Л. Мільто пропонує студентам педагогічних ВНЗ великий перелік педагогічних задач у формі описів шкільних ситуацій, у яких необхідно оперативно знайти варіанти ефективних дій з боку вчителя, і подає методику розв'язання педагогічних задач [2].

Цінним і цікавим можуть бути заняття, що проходять у формі гри, на яких усі учасники навчально-виховного процесу виконують ролі реальних працівників загальноосвітньої школи. Метою такої форми навчання є формування педагогічної майстерності майбутніх майстрів освітньої і виховної справи у стінах вищого навчального закладу в умовах, наближених до майбутньої професійної діяльності, тобто в їхньому оточенні: керівництва, колег, учнів і батьків. Адже, приходячи на роботу до школи й маючи відмінні знання зі свого предмету, з перших днів випускники зустрічають багато труднощів і не можуть бути повноцінними учасниками навчально-виховного процесу всієї школи у зв'язку з відсутністю практичного досвіду, який обмежується проведенням занять зі свого предмету. На нашу думку, перша і важлива умова організації курсу педагогічної майстерності – дати можливість студентам відчутти значущість своєї особистості у статусі вчителя, і з перших занять пропонуємо ставитися один до одного як до колег: з повагою, звертатися до своїх одногрупників на «Ви» та на ім'я по-батькові.

Для розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів можна використовувати тренінгові вправи, у яких задіяна вся група. Серед студентів особливою популярністю користується відеоінтерв'ю в учителя з тем: «Що Вас приваблює в професії вчителя?», «Що є найважливішим у Вашій професії?», «Яке Ваше педагогічне кредо?», «Якими якостями має володіти педагог-майстер?» тощо. Перевагами такої форми роботи є: 1) практично кожний студент має відеокамеру у своїх мобільних телефонах і за допомогою комп'ютерних технологій може презентувати інтерв'ю всім одногрупникам, які дадуть якісну оцінку тому, хто відповідав на запитання; 2) під час проведення інтерв'ю студент акумулює в собі всі свої здібності і вміння, щоб висловитися перед камерою правильно, змістовно, переконливо, чемно, тобто він грає роль справжнього вчителя, у житті якого неприпустимі помилки й розважливість; 3) прекрасна можливість побачити себе «зі сторони», оцінити свої комунікативні здібності. Цікавими й корисними також є різноманітні творчі проекти у групах на зразок тем: «Учитель очима дітей», «Учитель очима батьків», «Учитель очима керівництва школи», «Яким я уявляю себе (одногогрупника) через п'ять років». Ці проекти публічно захищаються, оцінюються та аналізуються експертами – «директором» і «завучем школи».

Оскільки основна педагогічна дія вчителя – спілкування – передбачає вербальну, невербальну, а також енергетичну взаємодію між людьми, то для розвитку педагогічної майстерності майбутніх освітян, зокрема комунікативних здібностей, необхідно включати, на нашу думку, ігри на

знайомство, довіру, розвиток вербальної і невербальної комунікативності, також вправи на екстрасенсорику, інтуїцію, самовиховання, завдання з розвитку педагогічної техніки, прийоми наповнення позитивною енергією, тренінги на зміцнення фізичного і психічного здоров'я, відновлення енергопотенціалу та працездатності.

Висновки. Отже, втіленню в сучасну систему національної освіти принципів педагогічної майстерності, допомозі студентам педагогічних закладів освіти в осмисленні основних витоків і принципів професійної поведінки, технологій організації діяльності сприяла науково-дослідна і практична робота багатьох поколінь вітчизняних науковців, педагогів-практиків упродовж усієї історії її становлення та розвитку. Ідеї, досвід, практична реалізація принципів педагогічної майстерності в історичному поступі дає можливість стверджувати, що недостатньо однієї лише освіти для того, щоб стати справжнім майстром. Дійсно, знання мають вагоме значення, але їх необхідно постійно поновлювати, адже прискорені темпи науково-технічного прогресу вносять зміни у зміст освіти, методи навчання, набуття досвіду; систематично підвищувати науково-теоретичний рівень і педагогічну кваліфікацію. У ході генези розвитку науково-теоретичних уявлень про феномен педагогічної майстерності на Катеринославщині ХІХ – початку ХХ ст. були накопичені цінні ідеї, підходи для осмислення їх інноваційності й упровадження в систему підготовки майбутнього вчителя з метою формування в них готовності до інноваційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боровік О. М. Розвиток особистісних компетентностей вчителя в системі методичної роботи середнього навчального закладу / О. М. Боровік // Тези доп. Всеукр. наук.-прак. конф. «Формування та розвиток професійної компетентності сучасного педагога в системі неперервної освіти», 12–14 трав. 2011 р. – Миколаїв, 2011. – С. 28–29.
2. Мільто Л. О. Методика розв'язання педагогічних задач : навч. посіб. / Л.О. Мільто. – Х. : Ранок-НТ, 2004. – 152 с.
3. Отчет Александровской городской женской гимназии / К. Крюков ; Печатано по распоряжению Попечительного совета Александровской женской гимназии. – Александровск : Б. Я. Штернь, 1903. – 124, 3 с.
4. Отчет об учебных экскурсиях Мариупольской Александровской гимназии. Мариуполь и его окрестности / издан. почетн. попечителя Д. Ал. Хараджаева. – Мариуполь : А.А. Франтов, 1892. – 325, 2 с.
5. Хуторской А. В. Педагогическая инноватика: методология, теория, практика / А. В. Хуторской. – М. : УНЦ ДО, 2005. – 222 с.

РЕЗЮМЕ

Ю. Л. Радченко. Инновационность отечественного историко-педагогического наследия в профессиональной подготовке будущих учителей.

В статье рассмотрена сущность инновационной деятельности и отмечена необходимость формирования готовности будущих учителей к ее осуществлению.

В этом контексте актуализируется важность наполнения компонентов педагогического процесса нововведениями, которые несут инновационный характер и направлены на повышение эффективности осуществления образовательного процесса. Установлена инновационность отечественных историко-педагогических идей профессиональной подготовки учителя в современных условиях модернизации отечественной образовательно-воспитательной системы. Определено, что формирование педагогического мастерства будущего учителя в педагогических учебных заведениях Екатеринославщины XIX – начала XX в. осуществлялось на концептуально новой основе.

Ключевые слова: *инновационность, инновационная деятельность, готовность к инновационной деятельности, историко-педагогическое наследие, будущий учитель, педагогическое взаимодействие, педагогическое мастерство, профессиональная педагогическая подготовка.*

SUMMARY

J. Radchenko. Innovation of Historical and Pedagogical Heritage in Future Teacher Training.

The essence of innovative activity is considered in the article. It is indicated the necessity of forming of future teacher's readiness to implement it. In this context the necessity of filling up the components of pedagogical process by innovations which carry innovative character and are aimed at improving and increasing the efficiency of the educational process is shown. The innovative character of native historical and pedagogical ideas of future teacher training in the modern terms of modernization of our educational system is established.

It is found out that forming of a future teacher's pedagogical skills in Katerynoslav pedagogical establishments of the XIXth – early XXth century was carried out on a new conceptual basis. It is proved that the objectives, content, forms, methods, technologies, facilities of professional pedagogical training of the marked period were innovative. National higher educational institution may provide better teacher training for innovative activity taking into consideration scientific and pedagogical, methodological and practical achievements of Katerynoslav educational institutions of the XIXth – early XXth century. All the pedagogical establishments have to provide each student with the opportunity to engage in different activities, because the future teacher's personality should be a model for everybody, well informed and professionally trained. It would be appropriate to include psychological and educational series of seminars, workshops by prominent representatives of education, culture and art in the program. Teaching practice of the modern higher pedagogical educational institutions should include a variety of its types and begin in the first year of studying in higher school, be continuous, be based on the principles of the theory and practice unity as Katerynoslav teachers of the XIXth – early XXth century.

There is a requirement that every modern teacher ought to know the innovative technologies and use them in teaching activities and gain the technique of guiding. Games of communicative skills developing, exercises of developing psychic, intuition, upbringing, tasks of developing pedagogical technique, methods of filling up with positive energy, training to enhance physical and mental health, restore energy potential and performance should be included in educational process.

Key words: *innovation, innovative activity, readiness to innovative activity, historical and pedagogical heritage, future teacher, pedagogical activity, pedagogical skills, professional pedagogical training.*